

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรื่อง คำบุพบท

ครูผู้สอน ครูปรเมษฐ ศรีกำเหนิด
ครูคณิตา หนูนอนันต์

คำไทย แบ่งออกเป็น ๗ ชนิด

๑. คำนาม

๒. คำสรรพนาม

๓. คำกริยา

๔. คำวิเศษณ์

๕. คำบุพบท

๖. คำเชื่อม

๗. คำอุทาน

คำบุพบท

พิจารณาประโยคต่อไปนี้

ตัวถังเดินทางมาโรงเรียนรถประจำทาง

นี่คือปากกาฉัน

ดาวฟ้าส่องแสงระยิบระยับ

คุณพ่อทำงานหนักครบคร้ว

คำถามกระตุ้นความคิด

นักเรียนรู้ลึกอย่างไร
เกี่ยวกับประโยคที่ได้อ่าน

คำถามกระตุ้นความคิด

นักเรียนจะนำคำใด
มาเพิ่มในประโยค

เพิ่มคำ ทำให้สมบูรณ์

ตัวฉันเดินทางมาโรงเรียน โดย รถประจำทาง

นี่คือปากกา ของ ฉัน

ดาว บน ฟ้าส่องแสงระยิบระยับ

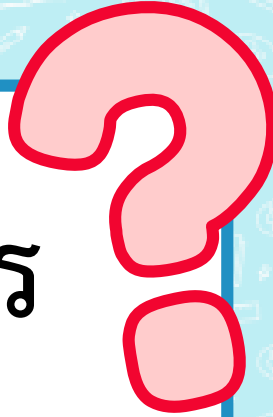
คุณพ่อทำงานหนัก เพื่อ ครอบครัว

คำถามกระตุ้นความคิด

คำที่เพิ่มขึ้นมามีประโยชน์อย่างไร

ทำให้ประโยคมีความหมายชัดเจนขึ้น

เชื่อมความสัมพันธ์ของคำที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง

คำที่เชื่อมความสัมพันธ์ของคำที่อยู่
ข้างหน้าและข้างหลัง ทำให้ประโยค
มีความหมายชัดเจนขึ้น เราเรียกว่า

“คำบุพบท”

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกชนิดและหน้าที่ของคำบุพบทได้
๒. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำบุพบทได้
๓. แต่งประโยคโดยใช้คำบุพบทได้
๔. เห็นความสำคัญของการใช้คำบุพบทในการสื่อสาร

สังเกตประโยค

ตัวถังเดินทางมาโรงเรียนโดยรถประจำทาง

คำบุพบท คือ คำว่า โดย นำหน้าคำว่า
รถประจำทาง ซึ่งเป็น คำนาม คำบุพบทชนิดนี้
เรียกว่า คำบุพบทบอกลักษณะ

สังเกตประโยค

นี่คือปากกาของฉัน

คำบุพบท คือ คำว่า ของ นำหน้าคำว่า

ฉัน ซึ่งเป็น คำสรรพนาม

ฉันเกี่ยวข้องกับปากกาอย่างไร ฉันเป็นเจ้าของปากกา

คำบุพบทชนิดนี้ เรียกว่า คำบุพบทแสดงความเป็นเจ้าของ

สังเกตประโยค

ดาวบนฟ้าส่องแสงระยิบระยับ

คำบุพบท คือ คำว่า บน นำหน้าคำว่า

ฟ้า ซึ่งเป็น คำนาม

คำว่า ฉัน บอกอะไร

บอกที่อยู่ของดาว

คำบุพบทชนิดนี้ เรียกว่า

คำบุพบทบอกสถานที่

สังเกตประโยค

คุณพ่อทำงานหนักเพื่อครอบครัว

คำบุพบท คือ คำว่า เพื่อ นำหน้าคำว่า

ครอบครัว ซึ่งเป็น คำนาม

คำบุพบทชนิดนี้ เรียกว่า

คำบุพบทบอกความประสงค์ หรือเกี่ยวข้อง

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง คำบุพบท

หน่วยเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาเพื่อการสื่อสาร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง คำบุพบท

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำบุพบท คือ คำที่เชื่อมคำหรือกลุ่มคำให้สัมพันธ์กันและเมื่อเชื่อมแล้ว ทำให้ทราบว่า คำหรือกลุ่มคำที่เชื่อมกันนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ได้แก่ ใน แก่ จน ของ ด้วย โดย ฯลฯ

หน้าที่ในการแสดงความสัมพันธ์ของคำบุพบท

๑. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่ เช่น คนในเมือง
๒. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับเวลา เช่น เขาเปิดไฟจนสว่าง
๓. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของ เช่น แหวนวงนี้เป็นของฉัน
๔. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับเจตนาหรือสิ่งที่มุ่งหวัง เช่น เขาทำเพื่อลูก
๕. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับอาการ เช่น เราเดินไปตามถนน

ชนิดของคำบุพบท คำบุพบทแบ่งเป็น ๒ ชนิด

๑. คำบุพบทที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำต่อคำ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำนาม
คำนามกับคำสรรพนาม คำนามกับคำกริยา คำสรรพนามกับคำสรรพนาม คำสรรพนามกับคำกริยา คำกริยากับคำนาม คำกริยากับคำสรรพนาม คำกริยากับคำกริยา เพื่อบอกสถานการณ์ให้ชัดเจน ดังต่อไปนี้
 - บอกสถานภาพความเป็นเจ้าของ เช่น ฉันซื้อสวนของนายสมชาย (นามกับนาม)บ้านของเขาใหญ่โตแท้ ๆ (นามกับสรรพนาม) อะไรรองเธออยู่ในถุงนี้ (สรรพนามกับสรรพนาม)
 - บอกความเกี่ยวข้อง เช่น เธอต้องการมะม่วงในจาน (นามกับนาม)พ่อเห็นแม่แก่ (กริยากับนาม) ฉันไปกับเขา (กริยากับสรรพนาม)
 - บอกการให้และบอกความประสงค์ เช่น พ่อให้รางวัลแก่ฉัน (นามกับสรรพนาม)แกงหม้อนี้เป็นของสำหรับใส่บาตร (นามกับกริยา)
 - บอกเวลา เช่น เขามาตั้งแต่เช้า (กริยากับนาม)เขาอยู่เมืองนอกเมื่อปีที่แล้ว (นามกับนาม)
 - บอกสถานที่ เช่น เธอมาจากหัวเมือง (กริยากับนาม)
 - บอกความเปรียบเทียบ เช่น เขาหนักกว่าฉัน (กริยากับนาม)เขาสูงกว่าพ่อ (กริยากับนาม)

ใบความรู้

เรื่อง คำบุพบท

ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้

เรื่อง คำบุพบท

คำบุพบท ควรจดจำ

คำบุพบท

คำที่อยู่หน้า คำนามหรือคำสรรพนาม
มีความหมายเพื่อ บอกตำแหน่ง หน้าที่
ความเกี่ยวข้อง ความเป็นเจ้าของ ฯลฯ ของ
คำนาม ที่สัมพันธ์กับคำกริยาในประโยคเดียวกัน

ชนิดของ คำบุพบท

๑. บุพพทบอภสถานที่

เช่น ที่ นอก ใน ได้ บน
ใกล้ ใกล้ ๆ ฯลฯ

๑. บุพพทบอกสถานที่

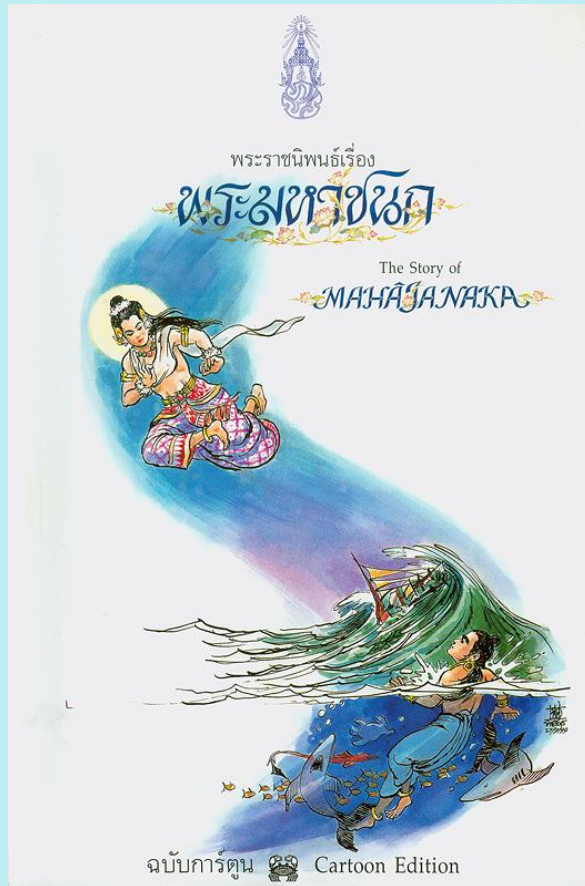
นกเกาะอยู่ บน ต้นไม้ใหญ่

๒. บุพบทบอกความเป็นเจ้าของ

เช่น ของ แห่ง ใน ฯลฯ

๒. บุพพทบอความป็นเจ้าของ

พระมหากษัตริย์ เป็นพระราชนิพนธ์
ใน พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร

หนังสือ พระมหากษัตริย์ ฉบับการ์ตูน โดย ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
จาก <http://library.nhrc.or.th/ulib/dublin.php?ID=3577>

๓. บุพบทบอกความเกี่ยวข้องหรือความประสงค์

เช่น กับ แก่ แต่ ต่อ แต่

เฉพาะ สำหรับ เพื่อ

โดย ตาม ฯลฯ

๓. บุพบทบอกความเกี่ยวข้องหรือความประสงค์

อาร์มีมอบของขวัญแด่แพร

๔. บุพบทบอกเวลา

เช่น เมื่อ ตั้งแต่ แต่
จนกระทั่ง ฯลฯ

๔. บุพบทบอกเวลา

เดินชัยต้นนอน ตั้งแต่ ๐๔.๐๐ น.

เติมคำบุพบทให้เหมาะสม

๑. บ้านปาร์คอยู่.....ใกล้.....โรงเรียน
๒. น้ำ.....ฝั่ง.....เรือ ลือ.....ฝั่ง.....ป่า
๓. เขาจัดอาหารไว้.....สำหรับ.....พระสงฆ์
๔. เขาเดินทาง.....โดย.....รถไฟ
๕. เขามา.....แต่.....เพชรบุรี

เติมคำบุพบทให้เหมาะสม

๖. นักรบพลีชีพ.....ชาติ
๗. เราควรมีน้ำใจ.....ผู้อื่น
๘. นักเรียนมอบพวงมาลัย.....คุณครู
๙. สร้อยเส้นนี้เป็น.....เตชิน
๑๐. นิวมาโรงเรียน.....เข้า

หาคำบุพบทจากสำนวนไทย

ชุดเลือดกับปู

ไม้โกล์ฝัง

สร้างวิมานในอากาศ

หาคำบุพบทจากสำนวนไทย

กินบนเรือน ขึ้นบนหลังคา

ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น

งมเข็มในมหาสมุทร

หาคำบุพบทจากสำนวนไทย

หอกข้างแคร่

หักด้ามพร้าด้วยเข่า

เขียนด้วยมือลบด้วยเท้า

ทำใบงานกันดีกว่า
ตามมาครูจะพาไป

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนทำใบงาน
เรื่อง คำบุพบทหน้าจดจำ

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ดูแลการทำงานของนักเรียน
๒. ให้คำแนะนำนักเรียน
ในการทำงาน

ใบงานที่ ๗ เรื่อง คำบุพบทน่าจดจำ

หน่วยเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาเพื่อการสื่อสาร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง คำบุพบท

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ เขียนประโยคที่มีคำบุพบท ตามความสัมพันธ์ระหว่างคำที่กำหนดให้

ข้อ	หน้าที่ของคำบุพบท	เขียนประโยคที่มีคำบุพบท
๑.	บอกความเป็นเจ้าของ	
๒.	บอกเวลา	
๓.	บอกสถานที่	
๔.	บอกความเกี่ยวข้อง	
๕.	บอกความเปรียบเทียบ	

ตอนที่ ๒ เขียนประโยคที่มีคำบุพบท ตามที่กำหนดให้

ข้อ	คำบุพบท	เขียนประโยคที่มีคำบุพบท
๑.	แก่	
๒.	แต่	
๓.	แต่	
๔.	ต่อ	
๕.	เพื่อ	

ตอนที่ ๓ เติมคำบุพบทลงในช่องว่าง

๑. เราควรมีน้ำใจ.....ผู้อื่น
๒. คุณพ่อทำงานหนัก.....ครอบครัว
๓. หัวหินเป็นเมือง.....ความสันของนักท่องเที่ยว
๔. เขาเดินทาง.....รถประจำทาง
๕. โรงเรียนวังไกลกังวลเป็นโรงเรียน.....พระบรมราชูปถัมภ์

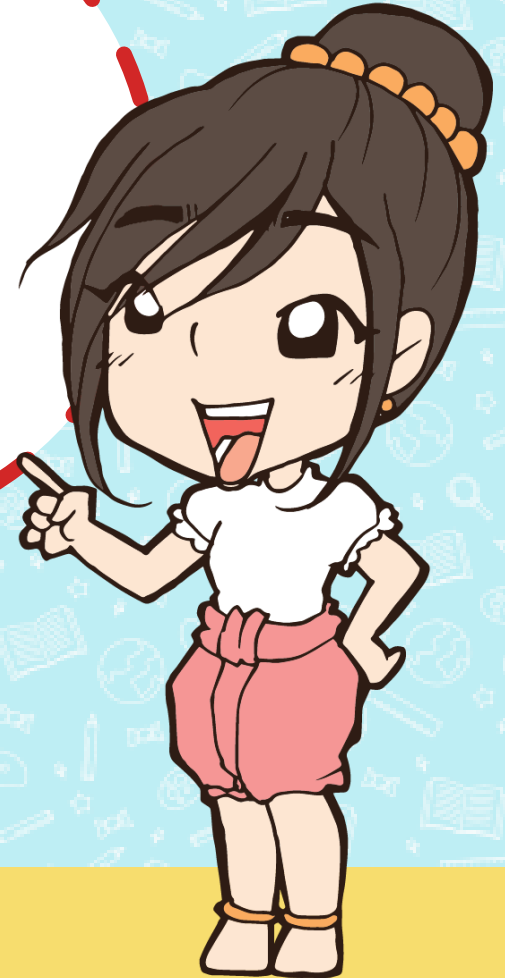
ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงาน

เรื่อง คำบุพบทน่าจดจำ

สรุปความรู้...

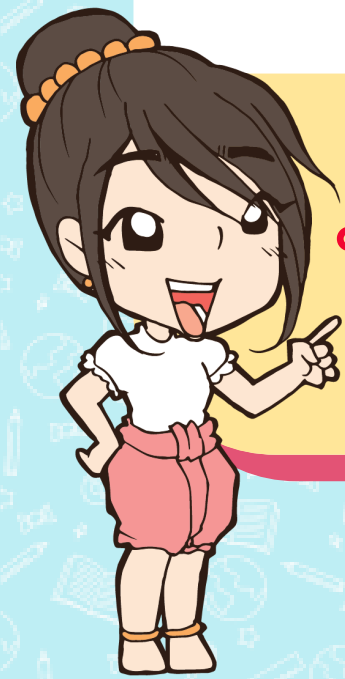
ครู-นักเรียน

คำบุพบทมีความสำคัญอย่างไร

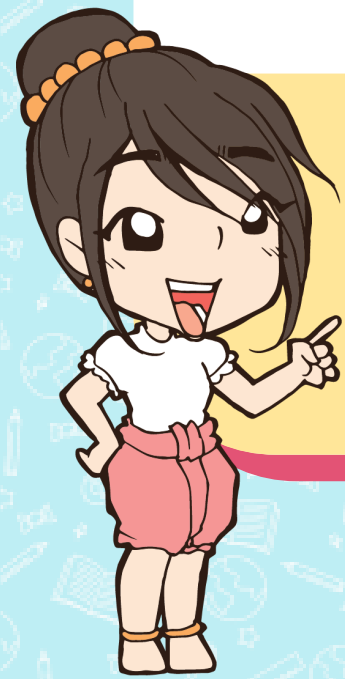

ทำให้ประโยคมีความหมายชัดเจนขึ้น

นักเรียนมีหลักในการเลือกใช้ คำบุพบทในการสื่อสารอย่างไร

เลือกใช้คำบุพบทแต่ละชนิดให้ถูกต้อง
และเหมาะสม

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง คำเชื่อม

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใ้ความรู้ เรื่อง คำเชื่อม
๒. ใ้งาน เรื่อง คำเชื่อมนั้นสำคัญไฉน

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖